

1. Wilt u reageren op de AMvB reële prijzen Jeugdwet?

4 kostprijs-elementen:

Als een grotere systeemaanbieder van jeugdzorg hebben we verschillende kostprijzen die van veel variabelen afhangen. Het zou zeker helpen als de kostprijsopbouw uniform is en uit de zelfde bouwstenen bestaat. De voorgestelde kostprijs-elementen zijn een minimale vereiste om tot een tarief te komen. Veel regio's, inkooporganisaties en gemeenten hanteren dit al. Er wordt echter veelal geen rekening gehouden met de soort aanbieder en de externe variabelen die invloed hebben op de aanbieder (denk aan: groot, klein, zorgzwaarte, systeemaanbieder, aantal producten, vestigingsplaats, regio, enz, enz). Al deze variabelen zorgen er voor dat de kostprijs per product tussen de verschillende aanbieders verschilt.

Reële tarieven zijn pas reëel als voor een groot deel van de zelfde type aanbieder de bij dat type horende kosten worden vergoed. Er zou dus sprake moeten zijn van tariefdifferentiatie waarbij variabelen per regio en per type aanbieder wordt toegepast.

Voorbeeld: een kleine aanbieder in een regio waar de huisvestingskosten relatief laag zijn maar de reiskosten van en naar een cliënt relatief hoog omdat de afstanden groter zijn, zal voor hetzelfde product een andere kostprijs hebben dan een systeemaanbieder in een regio met hoge huisvestingskosten en relatief kleine afstanden.

.

5^e element: risico

Risico: financieel

Daarnaast is er sprake van waar het financieel risico ligt. Deze ligt veelal bij de aanbieder aangezien er beperkingen bestaan waar de aanbieder zich aan moet houden en nadeel van kan ervaren terwijl er geen mogelijkheid is om dit risico te compenseren. Wat hiermee wordt bedoeld is dat er vaak een maximum aan resultaat wordt bepaald en meegenomen in de kostprijsberekening. Veelal wordt een rendement van 2-5% als reëel gezien en van die marge moeten we veel zaken bekostigen, als meedenken aan verschillende ontwikkelingstafels, meedoen aan (regionale) expertisecentra, investeringen in robotica en domotica enz. Soortgelijke bepalingen voor een negatief resultaat zijn er namelijk niet. Er zijn namelijk geen maxima bepaald voor het behalen van negatieve resultaten. Hoe logisch zou het zijn als er ook wordt afgesproken dat negatieve resultaten van een paar procent acceptabel zijn maar als het meerdere jaren achter elkaar voorkomt, dat er een compensatie vanuit de financier plaatsvindt? Of als het resultaat -10% blijkt te zijn, dat de conclusie dat het tarief veel te laag is? Hier wordt geen rekening mee gehouden in tariefbepalingen. Opslagen van meer dan 5% zijn nooit bespreekbaar omdat men er van uitgaat dat er altijd een positief resultaat wordt behaald.

Risico: inefficiency

In de tariefopbouw is nagenoeg altijd het uitgangspunt dat er sprake is van een efficiënte bedrijfsvoering in perfecte omstandigheden. De combinatie van deze twee komt nooit voor. Er zou in feite sprake moeten zijn van een inefficiëntie-opslag die dit risico dekt.

Als laatste voorbeeld kan de onrechtmatigheid genoemd worden. Alleen zorg die rechtmatig is, wordt vergoed terwijl alle aanbieders te maken hebben met onbetaalde zorg. Dit heeft vele oorzaken die soms aan de keuze van de aanbieder maar ook soms het gevolg is van een beschermingsinstantie of andere soort verwijzer waaronder ook de financier. Wat de oorzaak ook is, het risico ligt bij de aanbieder aangezien er nooit een bonus of andersoortige compensatie plaatsvindt als een traject wordt afgerond met minder zorg. Hoe eerder een traject is afgerond, des te voordeliger dat is voor de financier. Maar iedere vertraging van het traject komt ten laste van de aanbieder.

Conclusie: AMvB tarieven en uniformiteit (de 4 genoemde elementen) is een wens van de aanbieders zolang die reëel zijn, rekening houden met de werkelijke kostenopbouw en werkzame regio.

Daarnaast zou er ook ruimte moeten zijn voor het opnemen van risico-kosten die veelal buiten beschouwing worden gelaten, dit is de vijfde kostprijs-element.

- Het gebrek aan regels voor de manier van indexatie toepassen, levert veel te veel administratieve lasten op of in ernstige gevallen niet eens een toekenning van de verhoging van 1,13% waar de gemeenten gewoon extra middelen voor hebben gekregen. De VNG kan hiervoor een advies geven, maar vele gemeenten blijken dit niet op te volgen. En het advies is ook niet éénduidig omdat de VNG geen rol heeft om hier regels voor te stellen. Aanvullende regelgeving is daarom noodzakelijk, zowel in relatie tot de indexatie van tarieven als de manier waarop. Om ook de administratieve lasten bij combinatie instellingen te verkleinen is het wenselijk om in regelgeving op te nemen dat de NZA systematiek gevolgd moet worden.

- In de jeugdzorg speelt indirect cliëntgebonden tijd een veel grotere rol dan in veel andere zorgsectoren: contacten met het netwerk van een jongere, andere zorgpartijen, school etc. In meerdere regio's/gemeenten wordt indirect cliëntgebonden tijd niet (volledig) vergoed en doordat het door regio's/gemeenten verschillend geïnterpreteerd wordt gaat het ook vaak mis in de kostprijsberekening. De AMvB moet duidelijker uitspreken dat indirect cliëntgebonden tijd onderdeel uit moet maken van de reële prijs (de kostprijs-elementen in de AMvB zijn te abstract geformuleerd, waardoor ze nog steeds tot veel discussie kunnen leiden). Het moet duidelijk zijn dat o.a. alle eerder genoemde voorbeelden van indirecte tijd, behandeld zouden moeten worden als direct client gebonden tijd omdat zorgverlening in het netwerk een regulier onderdeel van de hulpverlening door Jeugd en Opvoedhulp is.

- De kostenopbouw voor jeugdhulp met verblijf en dagbehandeling komt niet terug in de artikelen met kostprijs-elementen in de AMvB. In de toelichting is één zin opgenomen dat het ook gaat om kosten voor verblijf, inclusief leegstand. Vanwege de problematiek rondom financiering verblijf en met name de perverse prikkel die ontstaat door leegstand onvoldoende te financieren is het van belang om expliciet de kosten die samenhangen met verblijf, dagbehandeling en onvolledige bezetting ervan op te nemen in de artikelen van de AMvB (en niet alleen in de toelichting).

- In de AMvB staat niets over de wijze waarop de prijzen tot stand komen: het is cruciaal dat er in dialoog (en dus geen monoloog zoals nu vaak het geval) wordt gekeken naar de toepassing van de genoemde kostprijs-elementen. De AMvB zou minimale eisen moeten stellen aan het overleg over de tarieven.

-In de MvT is – terecht- opgenomen dat de randvoorwaarde voor een goede werking van deze AMvB is dat de aanbieders transparantie bieden in de opbouw van kostprijzen. Noodzakelijk is echter dat gemeenten ook transparantie bieden over hoe ze de prijs onderbouwd vaststellen na bijvoorbeeld een kostprijsonderzoek. Vaak is de ervaring namelijk dat zonder argumenten wordt afgeweken of slechts delen van een onderzoek worden meegenomen of dat de onderliggende definities niet duidelijk zijn. Of soms wordt gevraagd mee te doen aan een kostprijsonderzoek zonder dat van te voren duidelijk is wat de onderliggende definities van de producten zijn. Te vaak werken aanbestedingsprocedures met daarin kostprijsopgave namelijk als een black box na aanlevering van de data. Dus het is belangrijk dat de AMvB ook regels stelt voor de transparantie over hoe de reële prijs door gemeenten wordt vastgesteld in relatie tot de data van aanbieders.

- Als het aantal productcodes wordt verminderd en er meer standaardisatie plaatsvindt bij de inkoop en verantwoording, dan zullen de reële tarieven/kostprijzen ook uniformer kunnen worden: kan voor (in ieder geval een deel van de jeugdzorgvormen) niet met landelijke richttarieven gewerkt worden? Het argument in de toelichting om geen normering te gebruiken is dat daarvoor een beschrijving van producten nodig is en dat tegen de beleidsvrijheid van gemeenten in zou gaan en omdat dit vernieuwing en maatwerk tegen zou gaan. Als de normering limitatief wordt opgesteld en niet voor niet beschreven (nieuwe) producten geldt, dan telt het argument niet. Het argument voor normatieve tarieven is dat het helpt om het risico op te lage tarieven en daarmee het verdwijnen van zorgaanbod te verminderen.

- De AMvB is wel heel algemeen geformuleerd en houdt onvoldoende rekening met verschillen tussen type aanbieders en de variatie in zorg-/hulpvormen. Bijvoorbeeld een brede systeemaanbieder die een opleidingsfunctie heeft, die crisisopvang verzorgt of daar zelfs een 24- uurs bereikbaarheidsdienst voor beschikbaar heeft, verblijfs-/dagbehandelingslocaties hebben die beleidsmedewerkers afvaardigt naar gemeentelijke werkgroepen etc., heeft een andere

kostenstructuur dan een kleine aanbieder met specifiek aanbod.

- Impact van macro-economische ontwikkelingen moeten voldoende en actueel in kostprijzen en achterliggende tarieven (bijv pleegouderbijdrage) worden verwerkt. Denk aan inflatie, energieprijzen e.d. (NB de pleegouderbijdrage wordt landelijk vastgesteld). Ook daarin is dus een reëel 'tarief' nodig om pleegouders van een dekkende pleegouderbijdrage te blijven voorzien en deze relatief goedkope vorm van 24 uren jeugdhulp mogelijk te blijven houden.

- Met name voor specialistische aanbieders geldt dat de huidige prijzen niet passend zijn. Dit kun je o.a. afleiden uit de conclusie van JA dat met name de specialistische aanbieders er financieel slecht voor staan. Daarom is de optionele mogelijkheid om regels hiervoor te stellen onvoldoende. In de MvT staat namelijk de volgende zin: "Zo zou in de verordening aandacht kunnen worden geschonken aan een of meer punten, bedoeld in hoofdstuk 5 van de Handreiking." Als de gemeente opdracht geeft voor bijvoorbeeld transformatie, dan is het noodzakelijk dat de kostenopbouw daarvoor wordt gespecificeerd en niet optioneel zoals nu verwoord. De toelichting voor de onderwerpen uit hoofdstuk 5 van de Handreiking zou niet optioneel moeten zijn, maar verplicht als sprake is van de beschreven situaties in de Handreiking.

- Inhuur/ZZP: mede door de huidige krapte op de arbeidsmarkt zijn aanbieders steeds vaker genoodzaakt om ZZP'ers in te zetten. Het is goed om hier explicieter aandacht voor te hebben in (de toelichting op) deze AMvB, zodat deze kosten daadwerkelijk voldoende worden gedekt.

2. Wat is de te verwachten impact van de AMvB op hoofd- en onderaannemerschap?

In de AMvB reële tarieven is één van de elementen overheadkosten. De administratieve lasten die gepaard gaan bij een hoofdaannemer kunnen daar worden ondergebracht. De impact is dan wel dat de onderaannemer een lager tarief krijgt omdat de hoofdaannemer een marge inhoudt voor de administratieve lasten. Als de onderaannemer dan een lager tarief krijgt dan wat die zelf rechtstreeks krijgt, is een dergelijk traject niet interessant. Het aandeel van de administratieve lasten stijgt waardoor er een hoger tarief zou moeten gelden. Daarom zou er in deze gevallen een kostprijs-element (administratiekosten hoofd-/onderaannemerschap) toegevoegd moeten worden.

In de praktijk hebben wij regelmatig te maken gehad dat wij voor bepaalde trajecten geen onderaannemer konden vinden omdat zij niet tegen het tarief wilden leveren waarin wij een zeer bescheiden marge inhielden voor de administratieve lasten.

Ook omgekeerd heeft dit zich voorgedaan; dat een tarief zoals voorgesteld aan ons door een hoofdaannemer soms onder onze eigen kostprijs lag

3. Wat is de te verwachten impact als preventie binnen de scope van de AMvB valt?

Niets. Gespecialiseerde jeugdzorgaanbieders hebben daar n iets aan want bieden in de regel geen preventie.

4. Wat is de te verwachten impact van het toepassen van de AMvB bij de taakgerichte bekostigingsvariant?

NVT